

Hyvinvointialueuudistus – tilannekatsaus

Kansanedustaja Aki Lindén

Sosiaalipolitiikan oppiaineen juhlaseminaari, Turun yliopisto

12.12.2025

**Miksi sote-uudistus, eli
hyvinvointialuereformi, tehtiin?**

Mikä onnistui, mikä ei?

Mitä pitää korjata (vaiko mitään), ja miksi?

Miksi sote-uudistus tehtiin?

- Kansainvälinen vertailu: missään muualla maailmassa ei suomalaisen pienen kunnan kokoinen alue vastannut terveydenhuollon rahoituksesta ja järjestämisestä, koska sellainen ei ole mahdollista, ellei poiketa usealla tavalla tästä lähtökohdasta, esim. sairaanhoitopiirit, kuntayhtymät, vastuukunnat jne.
- Suomalainen kuntarakenne osoittautua erittäin sitkeäksi, vaikka Paras-reformi sitä paljon muuttikin
- Megaluokan muutokset meneillään ja tulollaan toimintaympäristössä, erityisesti demografiassa

Mikä onnistui, mikä ei? 1/2

- Kolmen vuoden aikajänne on vielä varsin lyhyt arvioinnille
- Tuore ”väliarvio” saatu ja julkaistu 10.12.2025
- Integraatioon (vertikaalinen ja horisontaalinen) uskotaan edelleen vankasti ja sitä seurataan myös laajasti kansainvälisesti
- Vuosi 2023 oli poikkeusvuosi ja se heijastuu voimakkaasti reformin toteutukseen. Myös poliittiset jännitteet (hallitus-oppositio) ovat vaikuttaneet, mutta tämä on lievenemässä ”yhteisen tuskan” edessä

Mikä onnistui, mikä ei? 2/2

- Alueiden yleinen toimintakyky on kohtuullisen hyvä, mutta eriytyminen on voimakasta, ja sekin on yhteydessä vuoteen 2023 ja rahoituslain vaikutuksiin
- Perusterveydenhuollon vahvistuminen ei näy, ja siihen vaikuttavat osin muut päätökset

Mitä pitää korjata?

- Rahoituslaki on ratkaisevassa asemassa. Se on monimutkainen, kuten valionosuuslait yleensäkin, mutta ei liian monimutkainen. Esitän omat ehdotukseni.
- Tuoreessa väliraportissa on korjausehdotuksia, sekä lyhyen aikavälin, että pidemmän aikavälin. Kuvailen niitä.
- Uudistuksesta peruuttamista ”ei kukaan” ehdota, mutta on kolme eri suuntaa mihin viedä uudistusta:
 - 1) itsehallinnon vahvistaminen.
 - 2) nykyisen mallin ”korjailu”,
 - 3) kohti vahvempaa valtiollista mallia

Kiitos!